

Міністерство внутрішніх справ України
Одеський державний університет внутрішніх справ

**КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІ
ТА КРИМІНОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ
ПРОТИДІ ЗЛОЧИННОСТІ**

Матеріали

Всеукраїнської науково-практичної конференції

24 листопада 2017 року

Одеса
ОДУВС
2017

УДК 343.211.6+343.9.01
ББК 67.9(0)408.010+67.515
К 82

Статті друкуються в авторському варіанті.
Оргкомітет дозволив собі лише скорочення
статей, які суттєво перевищували пропоновані обсяги

Кримінально-правові та кримінологічні заходи протидії
К82 злочинності: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. 24 лист. 2017 р. –
Одеса : ОДУВС, 2017. – 219 с.

УДК 343.211.6+343.9.01
ББК 67.9(0)408.010+67.515

© ОДУВС, 2017

ОСОБЛИВОСТІ КВАЛІФІКАЦІЇ НЕПРЯМОГО УМИСЛУ ТА ЗЛОЧИННОЇ САМОВПЕВНЕНОСТІ ПРИ РОЗМЕЖУВАННІ УМИСНОГО ВБИВСТВА ВІД ВБИВСТВА ЧЕРЕЗ НЕОБЕРЕЖНІСТЬ

Дворова А.С., студент

Одеського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник: Собко Г.М., к.ю.н., доцент,

професор кафедри кримінального права та кримінології

Одеського державного університету внутрішніх справ

Актуальність теми. Для правильної кваліфікації того чи іншого злочину ми повинні чітко визначити його суб'єктивну сторону, яка виражається у таких формах вини як умисел та необережність. По-перше, суб'єктивна сторона дає нам змогу зрозуміти як злочинець ставиться до свого діяння. Чи розумів він значення свого суспільно небезпечного діяння, чи хотів настання суспільно небезпечних наслідків. По-друге, суб'єктивна сторона має неабияке значення при кваліфікації злочину. Нам необхідно визначити, з якою формою вини ми маємо справу, чи це умисна, усвідомлювана злочинцем дія, чи необережність, коли особа не бажала настання суспільно небезпечної події та наслідків, які настали.

Значний внесок до даної теми зробили такі вчені-юристи, як:

Крайник Г.С. з науковою статтею «Змішана форма вини у теорії кримінального права та судовій практиці», Федоров М.О. з науковою статтею «поняття вини у сучасній юриспруденції», Дудоров О.О., Письменський Є.О. з навчальним посібником «Кваліфікація злочинів», Коржанський М.Й. з навчальним посібником «Кваліфікація злочинів», Навроцький В.О. «Основи кримінально-правової кваліфікації».

На сьогоднішній день помилки в кваліфікації – це не рідкість. Часто особи, уповноважені кваліфікувати суспільно небезпечні діяння припускаються помилок при здійсненні своїх повноважень у цій сфері. Можливо через неувагу, недостатній рівень знань чи просто збіг обставин. Але враховуючи ці обставини ми маємо звернути увагу і на те, що існує безліч інших обставин, які можуть навіть досвідченого слідчого збити з пантелику. Це пов'язано з тим, що в кримінальному законодавстві немає чіткого розмежування між непрямим умислом та злочинною самовпевненістю.

Відповідно до частини 2 статті 24 Кримінального Кодексу України, Непрямим є умисел, якщо особа усвідомлювала суспільно небезпечний характер свого діяння, передбачала його суспільно небезпечні наслідки й хоча не бажала, та свідомо припускала їх настання [1, с.24]. Прикладом цього може бути умисне тяжке тілесне ушкодження, що спричинило смерть потерпілого (частина 2 статті 121 Кримінального Кодексу України) [1, с.121]. Тобто особа наносила тілесні ушкодження умисно, а настання смерті цієї особи не бажала, хоча усвідомлювала що ці травми можуть привести до летального результату.

Згідно з частиною 2 статтею 25 Кримінального Кодексу України, Необережність є злочинною самовпевненістю, якщо особа передбачала можливість настання суспільно небезпечних наслідків свого діяння, та легковажно розраховувала на їх відвернення [1, с. 25]. Наприклад неналежне виконання обов'язків щодо охорони життя та здоров'я дітей (стаття 137 Кримінального Кодексу України) [1, с. 137].

Проаналізувавши ці статті та приклади до них ми бачимо що законодавством не встановлено чітких розмежувальних ознак між непрямим умислом та злочинною самовпевненістю. Я вважаю що це і є причиною помилок у кваліфікації злочинів.

В науково-практичному коментарі до Кримінального Кодексу України вказується, що при злочинній самовпевненості відсутнє свідоме припущення шкідливих наслідків, оскільки винний сподівається, хоча і легковажно, на певні конкретні обставини, які здатні їх відвернути. Цим злочинна самовпевненість відрізняється від *непрямого умислу*, при якому особа свідомо припускає настання суспільно небезпечних

наслідків, а якщо і сподівається, що вони не настануть, то це невизначена надія, «надія на щось», а не на конкретні обставини [2, с. 41].

Проаналізувавши дану тему ми можемо дійти таких висновків:

Для правильної кваліфікації того чи іншого злочину ми повинні чітко визначити його суб'єктивну сторону, яка виражається у таких формах вини як умисел та необережність. По-перше, суб'єктивна сторона дає нам змогу зрозуміти як злочинець ставиться до свого діяння. Чи розумів він значення свого суспільно небезпечного діяння, чи хотів настання суспільно небезпечних наслідків. По-друге, суб'єктивна сторона має неабияке значення при кваліфікації злочину. Нам необхідно визначити, з якою формою вини ми маємо справу, чи це умисна, усвідомлювана злочинцем дія, чи необережність, коли особа не бажала настання суспільно небезпечної події та наслідків, які настали.

Непрямим є умисел, якщо особа усвідомлювала суспільно небезпечний характер свого діяння (дії або бездіяльності), передбачала його суспільно небезпечні наслідки і хоча не бажала, але свідомо припускала їх настання.

Інакше кажучи, особа розуміла суспільно небезпечний характер свого діяння та знала що в результаті цього діяння можуть настати суспільно небезпечні наслідки, але не бажала їх настання.

Необережність є злочинною самовпевненістю, якщо особа передбачала можливість настання суспільно небезпечних наслідків свого діяння (дії або бездіяльності), але легковажно розраховувала на їх відвернення.

Отже ми бачимо що законодавством не передбачено чітких відрізняючих рис непрямого умислу та злочинної самовпевненості. Тож тема проблеми розмежування цих форм вини на сьогоднішній день є надзвичайно актуальною, адже через відсутність розмежовуючих ознак слідчі часто припускаються помилок при здійсненні кваліфікації того чи іншого злочину. В цьому разі ми маємо справу з прогалиною в українському законодавстві, адже такої проблеми можливо було б уникнути, якби законодавством були встановлені нехай не в Кримінальному Кодексі України, але в законі або підзаконному акті норми, за допомогою яких можна було б чітко відрізнити непрямий умисел від злочинної самовпевненості. У цьому разі слідчі не допускали б таких глобальних помилок, як вони роблять це сьогодні і кожен правопорушник ніс би відповідальність саме за свій вчинок.

Література:

1. Кримінальний Кодекс України від 5 квітня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 25-26, ст.131

2. Науково-практичний коментар до Кримінального Кодексу України - 4-те вид., переробл. та доповн. / Відп. ред. С.С. Яценко. - К.: А.С.К., 2005, ст.41

3. Вісник Асоціації кримінального права України, 2015, № 2(5) 97 УДК 343.2 Г. С. Крайник //Змішана форма вини у теорії кримінального права та судовій практиці

4. О. В. Крупка. Вина // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. ; Інститут історії України НАН України. — К. : Наук. думка, 2003. — Т. 1 : А — В. — С. 508. — ISBN 966-00-0734-5.

5. В. І. Кузнецов. Вина // Енциклопедія сучасної України : у 30 т. / ред. кол. І. М. Дзюба [та ін.] ; НАН України, НТШ, Координаційне бюро енциклопедії сучасної України НАН України. — К., 2003–2016. — ISBN 944-02-3354-X.

6. Кваліфікація злочинів: навч. посібник/ за ред.: О.О. Дудорова, Є.О. Письменського. - К.: Істина, 2010. - 430 с.

7. Коржанський М.Й. Кваліфікація злочинів//Навчальний посібник Видання 2-ге-К.: Атіка, 2002,-640с.

Даровська І.Л., Плужник О.І. ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОЧИННОСТІ, ПОВ'ЯЗАНОЇ ІЗ НЕЗАКОННИМ ВЖИВАННЯМ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН АБО ЇХ АНАЛОГІВ, ОДУРМАНЮЮЧИХ ЗАСОБІВ, А ТАКОЖ ДОПІНГУ	65
Дворова А.С., Собко Г.М. ОСОБЛИВОСТІ КВАЛІФІКАЦІЇ НЕПРЯМОГО УМИСЛУ ТА ЗЛОЧИННОЇ САМОВПЕВНЕНОСТІ ПРИ РОЗМЕЖУВАННІ УМИСНОГО ВБИВСТВА ВІД ВБИВСТВА ЧЕРЕЗ НЕОБЕРЕЖНІСТЬ.....	66
Денисенко Є.М., Шаблістий В.В. ОКРЕМІ ПИТАННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЖІНОК В УКРАЇНІ.....	67
Денисов С.Ф., Павлов В.Г. ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В ДІЯЛЬНОСТІ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СИСТЕМИ.....	69
Денисова Т.А., Шеремет О.С. НАУКОВЦІ, ПРАКТИКИ ТА ПЕРЕСІЧНІ ГРОМАДЯНИ ПРО ЗЛОЧИННІСТЬ В УКРАЇНІ ТА СУСПІЛЬНУ ПРОТИДІЮ ЇЙ.....	71
Джу́жа О.М., Колб С.О. ПРО ЗМІСТ КРИМІНОЛОГІЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ОСОБИ ЗЛОЧИНЦЯ.....	73
Дудоров О.О., Письменський Є.О., НЕЗАКОННА ПОРУБКА ЛІСУ: ЗЛОЧИН ЧИ АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ?.....	74
Дуйловський О.В., Шалгунова С.А. КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ПО ВИКОНАННЮ НАКАЗІВ І РОЗПОРЯДЖЕНЬ У КРИМІНАЛЬНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН.....	76
Дучимінська Л.М., Яковець І.С. ПРО ДЕЯКІ ОЦІНОЧНІ ПОКАЗНИКИ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ.....	78
Житний О.О. СУБ'ЄКТИВНІ ЕЛЕМЕНТИ КРИМІНАЛЬНО ЗНАЧИМОЇ ПОВЕДІНКИ ОСОБИ (ПРОБЛЕМИ ЗАКОНОДАВЧОЇ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ І ТЕОРЕТИЧНОЇ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ).....	79
Заболотна О.М., Собко Г.М. ПРОБЛЕМА ПРИЗНАЧЕННЯ ШТРАФУ В УКРАЇНІ.....	81
Загороднюк С.О. ПОНЯТТЯ ПОМИЛКИ ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.....	82
Залялова І.М., Павловський С.Л. ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ СТ. 75 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ.....	85
Зеленіна М.В., Шевченко Т.В. ДЕЯКІ ПРИЧИНИ ТА УМОВИ ЗЛОЧИННОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ.....	86
Іващенко В.О. МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ АКТИ З ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИНАМ, ВЧИНЕНИМ НА БОРТУ ПОВІТРЯНОГО СУДНА, ТА ЇХ ПРЕВЕНТИВНЕ ЗНАЧЕННЯ.....	88
Ісаков П.М., Самосьонюк А.О. МОЖЛИВІ ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ У ДЕРЖАВНІЙ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧІЙ СЛУЖБІ УКРАЇНИ.....	90
Карелін В.В., Пузирський М.В. СУЧАСНИЙ СТАН НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ З ПРОБЛЕМАТИКИ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ НА ПУБЛІЧНІЙ СЛУЖБІ В УКРАЇНІ.....	91
Копотун І.М., Карманова Н.І. НЕЗАКОННИЙ ОБІГ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ В УСТАНОВАХ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ.....	93